

Stocznie w Ustce

**Władysław Goliński
Zbigniew Miecznikowski**

Stocznie w Ustce

**Tom I
Szkutnictwo**

**Pradzieje
Historia
Socjologia**

Poznań 2023

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
prof. dr hab. Bolesław Hajduk

Copyright by:
Władysław Goliński
Zbigniew Miecznikowski

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Wydanie I

Poznań 2023

ISBN 978-83-67287-68-5

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Przedmowa.....	9
Część I.	
Szkutnictwo w Ustce w dawnych wiekach	11
Rozdział 1. Zakłady szkutnicze budujące łodzie	13
1. Warownia w Ustce.....	13
2. „Stocznia” w Przewłocze	14
Rozdział 2. Powstanie i rozwój zakładu budowy statków w Ustce.....	15
Rozdział 3. Zakłady budowy statków w Ustce od początku XIX w. do 1945 r.....	17
1. Budowa statków w Ustce od początku XIX w. do wybuchu II wojny światowej	17
2. Pomeranka – łódź rybacka produkowana również w Ustce.....	20
3. Nowa stocznia produkująca trałowce w Ustce, powstała w czasie II wojny światowej.....	22
Część II.	
Polski rybacki przemysł stoczniowy przed II wojną światową i po jej zakończeniu. Rola Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni w powstaniu i rozwoju rybackiego przemysłu stoczniowego w Polsce międzywojennej (1918-1939).....	23
Rozdział 1. Polski przemysł stoczniowy w okresie po 1918 r.....	25
1. Okres tworzenia organizacji zarządzania gospodarką rybną. Powołanie Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni	25
2. Budowa pierwszych kutrów rybackich, historia Stoczni Rybackiej w Gdyni	25
3. Produkcja Stoczni Rybackiej w okresie „historycznym”.....	29
Rozdział 2. Rybołówstwo i budowa jednostek łowczych w powojennej Polsce 1945-1951.....	30
1. Rybołówstwo po zakończeniu II wojny światowej.....	30
1.1. Reaktywowanie Stoczni Rybackiej w Gdyni	30
1.2. Początki i rozwój organizacji gospodarki morskiej po II wojnie światowej.....	30
2. Początki i rozwój przemysłu stoczniowego.	32
3. Powołanie Zjednoczonych Stoczni Polskich.....	34
4. Utworzenie Centralnego Zarządu Przemysłu Okrętowego.....	35
5. Pierwszy etap odbudowy morskiego przemysłu rybnego	36
6. Delegatura MIR w Ustce.....	37
7. Administracja rybacka w Ustce.....	38
8. Delegatura Rządu dla Spraw Wybrzeża	38
9. Uhonorowanie inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Ustce.....	40
10. Gospodarka morska w regionie i w Ustce	40
11. 3-letni Plan Odbudowy i Rozwoju Kraju 1947-1949	41
12. Osiągnięcia Stoczni Rybackiej w Gdyni.....	41
13. Droga Stoczni w Ustce do osiągnięcia samodzielności. Powstanie przedsiębiorstwa Stocznie Rybackie PP	44
Część III.	
Stocznia w Ustce w latach 1945-1951	45
Rozdział 1. Stocznia w latach 1945-1947. Zmiany w administracji, zmiany stosunków społeczno-politycznych, przemiany demograficzne po walkach wyzwoleniczych spod okupacji niemieckiej. Podjęcie remontów i produkcji floty rybackiej	47
1. Końcowa faza działań wojennych przeciw hitlerowskim Niemcom	47
2. Pierwsze zasiedlenia w Ustce i powiecie słupskim.....	47
3. Początki organizacji i funkcjonowania Stoczni. Przejęcie Stoczni od władz radzieckich	48
4. Bernard Henzel – kierownik Stoczni Rybackiej w Ustce w latach 1945-1948.....	51
5. Wspomnienia o pierwszych pracownikach Delegatury MIR i Stoczni w Ustce.....	56
5.1. Pracownicy delegowani z MIR Gdynia	56
5.2. Kolejni pracownicy przyjęci do pracy w Stoczni.....	57
5.3. Pracownicy zatrudnieni w stoczni w Ustce pod koniec roku 1945.....	57
5.4. Józef Wyszyński – z zawodu geodeta, z zamiłowania artysta	57

5.5. Wspomnienia rodzinne Stanisława Pelczara. Kazimierz Pelczar zwany „wujkiem”	63
5.6. Nota biograficzna Stefana Barana. Relacja córki, Krystyny Kołakowskiej	66
5.7. Nota biograficzna Bogusława Śmiłowskiego	70
5.8. Nota biograficzna Mariana Olszyny	72
5.9. Ze wspomnień Józefa Piaseckiego	74
5.10. Przyjęcia pracowników do Stoczni w Ustce w II połowie 1946 r.	76
5.11. Rodzina Hertleinów, repatriantów z Druskiennik	76
5.12. Tadeusz Nycz – pracownik Stoczni w Ustce od 1946 r.	77
5.13. Początki Stoczni w Ustce. Wspomnienia kierownika Delegatury Bernarda Henzla	80
6. Produkcja w 1946 r.	82
6.1. Produkcja kutrów rybackich według własnego projektu	83
6.2. Kutry typu KU-128 „Pomorze”	83
6.3. Półkutry zalewowe typu KU-102	86
6.4. Kutry łososiowe typu KU-915	87
6.5. KU-110 (MIR K-10)	88
6.6. Kutry łososiowe nietypowe, zbliżone do typu KU-915	89
7. Budowa kutrów drewnianych w relacji dziennikarza „Dziennika Bałtyckiego”	89
8. Pracownicy zatrudnieni w I półroczu 1946 r.	90
9. Zmiany organizacyjno-prawne w 1947 r.	91
10. Pozyskanie nowych terenów przez Stocznnię	91
11. Udział Stoczni Ustka w wystawach przemysłu stoczniowego	92
12. Wzrost potencjału produkcyjnego stoczni	94
13. Pracownicy zatrudnieni w 1947 r.	94
14. Rok 1947 ze wspomnień Józefa Piaseckiego	94
15. Z życia miasta	96
16. Rozwój stoczni szansą rozwoju miasta	98
Rozdział 2. Stocznia w latach 1948-1950	100
1. Działalność Stoczni w Ustce w 1948 r.	100
2. Zamierzenia inwestycyjne i zadania Stoczni Rybackich	102
3. Zmiana kierownika Stoczni w Ustce. Eugeniusz Gołębiowski	104
4. Przyjęcia do pracy w 1948 r.	104
5. Kazimierz Huras – pierwszy „okrętownik” w stoczni w Ustce	104
6. Rok 1948 we wspomnieniach Józefa Piaseckiego	105
7. Płace w Stoczni	106
8. Rozbudowa stoczni	107
9. Powołanie Przedsiębiorstwa Państwowego „Stocznie Rybackie”	107
10. Rok 1949. Sprawozdania z prowadzenia przedsiębiorstwa „Stocznia Rybacka w Ustce”	108
11. Współzawodnictwo pracy	109
12. Szkuner „Janek Krasicki” – produkcja o wysokim stopniu trudności. Restauracja szkunera budowanego przez Niemców dla Hitlerjugend	111
12.1. Historia szkunera Janek Krasicki według czasopisma „Nasze Morze”	113
12.2. Proces budowy szkunera według wspomnień Józefa Piaseckiego	114
13. Produkcja kutrów według projektów MIR	116
14. Sprawozdanie Stoczni Rybackiej w Ustce z działalności od 1 stycznia do 1 maja 1949 r.	117
15. Budowa kutrów przyjętych z Darłowa	118
16. Pozostała produkcja w 1949 r.	119
17. Przyjęcia do pracy w 1949 r.	119
18. Andrzej Kayser – pracownik Stoczni Rybackiej w Gdyni	119
19. Lata 1950-1951. Utworzenie Stoczni „Ustka” w Ustce	120
20. Perturbacje związane z produkcją kutrów KU 134/ 135	124
21. Z życia załogi stoczni	128
22. Planowane inwestycje w Stoczni Rybackiej w Ustce	130
Rozdział 3. Powstanie ratownictwa morskiego w Europie	134
1. Produkcja sprzętu ratunkowego i ratowniczego w ujęciu historycznym	134
2. Kodyfikacja przepisów w zakresie bezpieczeństwa życia na morzu. Tragedia „Titanica”	134
Rozdział 4. Początki i rozwój produkcji urządzeń ratunkowych w Stoczni Ustka	138
1. Rok 1951. Stocznia w Ustce jako kooperant wewnętrzny dla polskich stoczni morskich. Produkcja szalup ratunkowych	138
2. Budowa łodzi ratunkowych	140

Część IV.

Samodzielne przedsiębiorstwo Stocznia „Ustka” w Ustce	141
Rozdział 1. Stocznia „Ustka” w latach 1952-1956. Stoczniowcy	143
1. Decyzja Ministra Przemysłu Ciężkiego z 1 stycznia 1952 r.	143
2. Nominowanie Józefa Piaseckiego.....	143
3. Rozbudowa potencjału wytwórczego Stoczni „Ustka”.....	143
4. Wybrane fragmenty Paszportu ilustrujące stoczniowy charakter przedsiębiorstwa	146
5. Produkcja w roku 1952	154
6. Produkcja łodzi z kadłubem o poszyciu diagonalnym.....	155
7. Ze wspomnień dyrektora Józefa Piaseckiego.....	161
8. Rok 1953 według Kroniki Stoczni Ustka.....	161
9. Czesław Groński – Główny Inżynier Stoczni „Ustka” w Ustce w latach 1953-1955.....	161
10. Uwarunkowania techniczno-produkcyjne Stoczni. Plany produkcji	163
11. Z życia załogi Stoczni	165
12. Rok 1954 według Kroniki Stoczni Ustka.....	166
13. Leonard Dawidowski – Dyrektor Stoczni „Ustka” w Ustce w latach 1954-1955	166
14. Produkcja i usługi.....	166
15. Kutry drewniane KU-160 i KU-160Ł	168
16. Konferencja partyjno-ekonomiczna.	170
17. Z życia załogi	170
18. Rok 1955 według Kroniki Stoczni Ustka.....	173
19. Edward Tomiakowski – dyrektor Stoczni „Ustka” w Ustce w latach 1955-1963.....	173
20. Wacław Pacak – główny inżynier Stoczni „Ustka” w Ustce w roku 1955	174
21. Z życia załogi Stoczni	174
22. Rok 1955 – zakończenie Etapu I (1945-1955) działalności Stoczni w Ustce.....	174
23. Rok 1956 – pierwszy rok Planu 1956-1960	176
24. Projekt budowy pełnopokładowych łodzi MŁ-9 dla spółdzielni rybackich	177
25. Rok 1956 według Kroniki Stoczni Ustka.....	180
Rozdział 2. Drugi żywot drewnianych kutrów rybackich wybudowanych w Stoczni Rybackiej w Ustce.	181
Bibliografia	187
Źródła archiwalne.....	187
Źródła drukowane	187
Artykuły i wspomnienia	188
Prasa	188
Opracowania.....	188
Strony internetowe	189
Spis rycin	190